EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 3.2.2025
COM(2025) 24 final

2025/0010 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees seoses EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmisega

(GOVSATCOM ja turvaline ühendus)

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmist käsitleva ühiskomitee otsuse kavandatud vastuvõtmisega

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. EMP leping

Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga (edaspidi „EMP leping“) on EMP kodanikele ja ettevõtjatele tagatud võrdsed õigused ja kohustused siseturul. Sellega on ette nähtud nelja vabadust käsitlevate ELi õigusaktide kohaldamine kõigis 30 EMP riigis: ELi liikmesriikides, Norras, Islandil ja Liechtensteinis. Lisaks hõlmab EMP leping koostööd muudes olulistes valdkondades, nagu teadus- ja arendustegevus, haridus, sotsiaalpoliitika, keskkond, tarbijakaitse, turism ja kultuur, mis koonduvad ühisnimetuse „kõrvalmeetmed ja horisontaalpoliitika“ alla. EMP leping jõustus 1. jaanuaril 1994. Liit koos liikmesriikidega on EMP lepingu osaline.

2.2. EMP ühiskomitee

EMP ühiskomitee vastutab EMP lepingu rakendamise eest. Tegemist on foorumiga, kus vahetatakse arvamusi EMP lepingu toimimise kohta. Ühiskomitee otsused võetakse vastu konsensuse alusel ja need on lepinguosalistele siduvad. ELi poolel vastutab EMP küsimuste koordineerimise eest Euroopa Komisjoni peasekretariaat.

2.3. EMP ühiskomitee kavandatav akt

EMP ühiskomitee võtab eeldatavasti vastu EMP ühiskomitee otsuse (edaspidi „kavandatav akt“), millega muudetakse EMP lepingu protokolli nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust.

Kavandatava akti eesmärk on laiendada EMP lepingu osaliste vahel EMP ühiskomitee 29. oktoobri 2021. aasta otsuses nr 319/2021 kokku lepitud koostööd nii, et see hõlmaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/696 loodud liidu kosmoseprogrammi riikliku satelliitside (GOVSATCOM) komponenti, ning laiendada EMP lepingu osaliste koostööd nii, et see hõlmaks määrust (EL) 2023/588, millega kehtestatakse liidu turvalise ühenduse programm aastateks 2023–2027 (turvaline ühendus)[1].

Kooskõlas ELi eelarvepoliitikaga on ELi tegevuses võimalik osaleda ainult juhul, kui on tasutud vastav osamakse. Makse saab teha aga alles pärast käesoleva nõukogu otsuse eelnõu vastuvõtmist ja pärast seda, kui Euroopa Komisjon on esitanud EMP EFTA riikidele ELi rahastamisnõude.

Kavandatav akt muutub lepinguosalistele siduvaks kooskõlas EMP lepingu artiklitega 103 ja 104.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2023. aasta määrus (EL) 2023/588, millega kehtestatakse liidu turvalise ühenduse programm aastateks 2023–2027 (ELT L 79, 17.3.2023, lk 1).

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Komisjon esitab nõukogule EMP ühiskomitee otsuse eelnõu, et nõukogu võtaks selle vastu kui liidu seisukoha. Vastu võetud seisukoht tuleks esitada EMP ühiskomitees esimesel võimalusel.

Lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõuga laiendatakse EMP EFTA riikide osalemisõigusi, milles EMP lepingu osalised leppisid kokku EMP ühiskomitee 29. oktoobri 2021. aasta otsuses nr 319/2021, liidu kosmoseprogrammi riikliku satelliitside (GOVSATCOM) komponendile ning antakse EMP EFTA riikidele õigus osaleda liidu turvalise ühenduse programmis aastateks 2023–2027, mis läheb kaugemale sellest, mida võib pidada pelgalt tehnilisteks kohandusteks nõukogu määruse nr 2894/94[2] tähenduses. Seetõttu peab liidu seisukoha vastu võtma nõukogu.

EMP EFTA riigid peaksid eespool nimetatud tegevust ka rahaliselt toetama.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „*[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega […] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku*“.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „*võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu*“[3].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

EMP ühiskomitee on lepinguga, s.t EMP lepinguga ettenähtud organ. Akt, mille EMP ühiskomitee peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatav akt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas EMP lepingu artiklitega 103 ja 104.

Kavandatav akt ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku. Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9 koostoimes nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 alusel ja koostoimes nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3 tehtava otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige EMP lepingusse inkorporeeritava ELi õigusakti materiaalõiguslikust alusest.

Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus

---

[2] Nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrus (EÜ) nr 2894/94 Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta (EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6).

[3] Euroopa Kohtu otsus, 7. oktoober 2014, Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kuna ühiskomitee otsusega laiendatakse EMP EFTA riikide osalemisõigusi, milles EMP lepingu osalised leppisid kokku EMP ühiskomitee 29. oktoobri 2021. aasta otsuses nr 319/2021, liidu kosmoseprogrammi riikliku satelliitside (GOVSATCOM) komponendile ning laiendatakse EMP lepingu osaliste koostööd nii, et see hõlmaks määrust (EL) 2023/588, millega kehtestatakse liidu turvalise ühenduse programm aastateks 2023–2027 (turvaline ühendus), on asjakohane võtta käesoleva nõukogu otsuse aluseks sama materiaalõiguslik alus kui inkorporeeritaval õigusaktil. Seega on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 189 lõige 2.

4.3. Järeldus

Kavandatava otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 189 lõige 2 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3.

5. KAVANDATAVA AKTI AVALDAMINE

Kuna EMP ühiskomitee aktiga muudetakse EMP lepingu protokolli nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust, on asjakohane see pärast vastuvõtmist avaldada *Euroopa Liidu Teatajas*.

2025/0010 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees seoses EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmisega

(GOVSATCOM ja turvaline ühendus)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 189 lõiget 2 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrust (EÜ) nr 2894/94 Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta,[4] eriti selle artikli 1 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Majanduspiirkonna leping[5] (edaspidi „EMP leping“) jõustus 1. jaanuaril 1994.

(2) EMP lepingu artikli 98 kohaselt võib EMP ühiskomitee oma otsusega muu hulgas muuta EMP lepingu protokolli nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust.

(3) On asjakohane laiendada EMP EFTA riikide osalemisõigusi, milles EMP lepingu osalised leppisid kokku EMP ühiskomitee 29. oktoobri 2021. aasta otsuses nr 319/2021, liidu kosmoseprogrammi riikliku satelliitside (GOVSATCOM) komponendile ning laiendada EMP lepingu osaliste koostööd nii, et see hõlmaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2023/588[6].

(4) EMP lepingu protokolli nr 31 tuleks seetõttu vastavalt muuta.

(5) Liidu võetav seisukoht EMP ühiskomitees peaks seetõttu põhinema lisatud otsuse eelnõul,

---

4 EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6.

5 EÜT L 1, 3.1.1994, lk 3.

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2023. aasta määrus (EL) 2023/588, millega kehtestatakse liidu turvalise ühenduse programm aastateks 2023–2027 (ELT L 79, 17.3.2023, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel EMP ühiskomitees seoses EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) kavandatava muutmisega, põhineb käesolevale otsusele lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõul.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja